



Voorzitter, mede raadsleden, mensen thuis,

‘Welkom in ons midden’

Dit had zomaar een verkiezingsslogan voor het CDA kunnen zijn. Maar het is meer. Het is niet alleen een welkom aan u voorzitter nu u ook daadwerkelijk een inwoner van onze gemeente bent geworden in dit lopende jaar, nee nog zo veel meer dan dat. Ik zal er nog een aantal keren als een rode draad op terugkomen vandaag namens onze fractie.

In een gemeente zoals de onze is het goed wonen op het moment dat onze inwoners trots op hun fysieke en sociale omgeving kunnen en mogen zijn.

De lokale politiek staat graag dicht bij de burger en is daarmee vaak het ‘uithangbord’ als het gaat om de herkenbaarheid van de politiek. Inwoners roeren zich als er in hun omgeving zaken dreigen mis te lopen, en zo hoort het ook.

Tegelijkertijd zien we steeds vaker initiatieven vanuit onze inwoners. Dit vanuit de gedachte; wat kunnen we zélf doen voor onze omgeving of onze medemens om het aangenamer of leefbaarder te maken. Een ontwikkeling die we toejuichen en omarmen.

Denk maar eens aan initiatieven zoals Het Aetpuntj in Roggel waarbij aan senioren door vrijwilligers gezamenlijke maaltijden worden verstrekt, een initiatief wat overigens al langer loopt.

De stichting vergeet-mij-nietjes of DiaNico die er is voor de minderbedeelde en kwetsbare in onze maatschappij om deze groep een hart onder de riem te steken.

Ook zeer recent een crowdfundingactie om een speeltuin in Neer te realiseren. Dat zet inwoners in hun kracht binnen hun eigen omgeving.

En wat te denken aan een initiatief in Haelen waarbij een vriendenclub activiteiten organiseert om onze Oekraïense vluchtelingen zich welkom te laten voelen binnen onze samenleving. Een typisch voorbeeld van 'welkom in ons midden'.

Echter zijn deze initiatieven vaak gestart vanuit een behoefte die men niet ingevuld ziet worden door de gemeente en dan als burgerinitiatief worden georganiseerd. Heel mooi, maar moeten we dit soort initiatieven dan niet ondersteunen? Dat brengt ons ook bij het agendapunt van vanavond, de begroting.

De begroting

Een begroting die samengesteld is vanuit de politieke idealen en verkiezingsprogramma's vanuit de 3 coalitiepartijen.

Voor het CDA Leudal is het in het kader van rentmeesterschap van belang dat er ondanks het ambitieuze coalitieprogramma een solide financieel beleid gevoerd wordt.

Deze begroting dienen we ook te bezien in het licht van een aantal mondiale en nationale ontwikkelingen. We leven immers in een turbulente tijd waarbij er zelfs in ons eigen Europa een oorlog aan de gang is die verschrikkelijke humane gevolgen heeft voor de mensen in de regio.

Los van die humane gevolgen heeft dit ook financiële gevolgen die reiken tot in de begroting van onze gemeente en zelfs tot in de huishoudboekjes van onze inwoners. Denk maar eens aan de energieprijzen waarbij de financiële huishouding van vele gezinnen in disbalans raakt. Ook de torenhoge inflatie opgedreven door zojuist genoemde energieprijzen hebben grote gevolgen voor hetgeen onze inwoners te besteden hebben. Voor een kwetsbare groep binnen onze gemeente hebben we vorige week in gezamenlijkheid een motie aangenomen om een financiële tegemoetkoming te realiseren. We beseffen terdege dat dit een eenmalige geste is echter het is een gemeend en solidair gebaar richting deze inwoners. Iedereen moet mee kunnen blijven doen binnen onze gemeente.

Ook zien en horen wij dat veel ondernemers het steeds moeilijker krijgen. Ondernemers die vaak voor leefbaarheid zorgen in de dorpskernen, denk aan de lokale MKB-bedrijven en horecaondernemers, die eerst met de gevolgen van Corona te maken hebben gehad en nu ook vaak geconfronteerd worden met hoge energielasten en de terughoudende consument. Juist ook voor hen, waarvan het inkomen niet maandelijks verzekerd is, vinden wij het belangrijk dat er een regeling getroffen wordt, die opdracht hebben wij als raad dan ook vorige week aan het college meegegeven en de uitwerking daarvan zullen wij als CDA Leudal op de voet blijven volgen.

Vervolgens de stikstofproblematiek die vanuit Den Haag een enorme wissel dreigt te trekken op met name onze agrarische sector. Een sector die binnen onze gemeente een prominente aanwezigheid kent in aantal, diversiteit en kwaliteit. Voor die sector is het credo 'Welkom in ons midden' een forse uitdaging. Wellicht al in 2023, maar zeker de komende raadsperiode zullen de maatregelen om de Wet stikstofreductie en natuurverbetering ingevuld te krijgen concreet worden. Wat de directe gevolgen zullen zijn voor onze agrarische ondernemers in de gemeente is nu nog niet precies te overzien, wat we wel weten is dat er grote onrust en onzekerheid leeft onder onze agrariërs. Het is aan ons allen om ook hen een toekomstbestendig vooruitzicht te geven, waarbij een reëel verdienmodel het uitgangspunt moet zijn. Zeker de jonge agrariërs mogen hun passie en ambitie niet verliezen in deze onzekere tijd.

We gaan er overigens van uit dat waar in deze begroting gesproken wordt over het innemen van latente ruimte, dit enkel geldt voor bedrijven die reeds lange tijd leeg liggen en waarbij er geen opvolger is. Dus niet voor bedrijven die niet of nog niet hun volledige vergunningsruimte hebben benut. Graag ontvangen wij hiervan een bevestiging van de wethouder. CDA Leudal blijft de agrarische sector een warm hart toedragen en samen met hen gaan we aan de slag voor een toekomstbestendige sector, een sector om trots op te zijn en te blijven.

Voor het CDA is er aangaande deze begroting een aantal zaken zeer van belang. Ik loop ze puntsgewijs door zodat duidelijk wordt hoe CDA-Leudal denkt over de uitdagingen en kansen die er liggen voor onze gemeente.

Het sociale domein

Het woord 'samen' komt een aantal keer terug in de begroting. CDA Leudal vindt het van het grootste belang dat wij de solidariteit en samenredzaamheid bevorderen. Juist vanuit de participatiegedachte, juist nu het besef doordringt dat we niet direct naar de overheid kunnen kijken voor hulp.

Wij willen samen met het college zoeken naar concrete maatregelen, om te investeren in 'samen'!

We willen particuliere en professionele initiatieven steunen, wij willen de dienstverlening van de gemeente nog beter aanpassen aan de motivatie van inwoners om zelf initiatieven te ontplooien en om samen de eigen kern leefbaar te krijgen en te houden. Daarnaast willen wij een langetermijnvisie op het thema leefbaarheid ontwikkelen. Samen met de coalitie, maar ook met de oppositie, want zo'n exercitie vraagt om eensgezindheid en draagvlak.

Wij durven ons hardop de vraag te stellen wat er nodig is om de kernen leefbaar te houden. Ook omarmen wij initiatieven die leiden tot de oplossingsrichting om samen met andere kernen de krachten te bundelen. Sterker als samenwerkende verenigingen, sterker met gezamenlijke voorzieningen, sterker met een grote toekomstbestendige school en sterker met een rijke sportvereniging met vele leden!

Naast de vele aspecten die de begroting rijk is, willen wij vrijwilligers nog meer stimuleren om kwetsbare groepen, zoals ouderen en eenzame inwoners te betrekken in de gemeenschap. Het voorliggend veld bestaat niet alleen uit Synthese, het voorliggend veld zijn wij allemaal samen. Deze coalitie stelt de ambitie: geen verzorgingsstaat maar een samen-redzame staat. Een staat waarin iedereen kan meedoen en waar de kracht van de maatschappelijke deelname zich etaleert door verbroedering. Wanneer zijn wij tevreden? Op het moment dat wij allemaal vinden dat het normaal is om een mede-inwoner de vraag te stellen: "Hoe kan ik jou vandaag helpen?" Zodat al onze inwoners zich welkom blijven voelen in ons midden.

Ondernemend Leudal

Als oppositiepartij heeft u vanuit het CDA Leudal in de vorige raadsperiode vaak te horen gekregen Het moet beter! Het moet beter op het gebied van een proactieve en integrale bediening richting onze ondernemers. Het moet beter op het gebied van de communicatie richting onze ondernemers. Het moet beter op het gebied van de snelheid van de behandeling van aanvragen van onze ondernemers.

Onze ondernemers zijn immers de motor achter de economie. In deze begroting waar het CDA medeverantwoordelijkheid voor draagt ziet u dan ook een kentering.

Er wordt flink geïnvesteerd waar het gaat om ambtelijk personeel op het taakveld van de bediening van ondernemers. Het coalitieakkoord draagt de naam 'Samen bouwen aan Leudal', een van de behoeftes die nu al is ingevuld, is het versterken van het accountmanagementteam, het eerste aanspreekpunt voor ondernemers bij vragen voor de gemeente.

Het ondernemersteam gaat ondernemers in raad en daad bijstaan bij het ontwikkelen van hun plannen en het verder formaliseren daarvan richting de gemeente en wetgeving. Wij vertrouwen erop dat met het investeren in het accountmanagementteam een drempel te verlagen en een oplossingsgerichte werkhouding te creëren richting ondernemend Leudal. Daarbij is het van groot belang dat wij de bedrijvigheid, en zo dus ook werkgelegenheid in onze gemeente behouden en ondernemers faciliteren in ruimte om hun onderneming te exploiteren. Toch vernemen wij nu nog te vaak dat vergunningverlening niet soepel verloopt. Als CDA Leudal vinden wij het spijtig dat inwoners en ondernemers deze last ervaren en hopen op een proactief en adequaat reageren, waarbij de voortgang in het proces gewaarborgd dient te worden en een duidelijke communicatie gewenst is.

Buitengebied

Het buitengebied van onze gemeente Leudal, kenmerkt zich door zijn diversiteit aan bedrijvigheid en natuur. Naast het grote Natura-2000 gebied Leudal, zijn er door de gehele gemeente diverse gebieden met natuur in de vorm van bebossing, maar ook o.a. heide en lintverbindingen en monumentale elementen.

Daar tussenin zijn er vele vormen van mooie, innovatieve en vooruitstrevende bedrijvigheid, waarvan de agrarische en recreatieve sector de twee grootste zijn. Daarnaast wordt er verwacht dat het buitengebied steeds vaker een rol vervult om aan de duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen.

Al deze activiteiten zorgen er soms voor dat er onrust ontstaat onder onze inwoners, vaak door onduidelijkheid of onbekendheid. Middels het aanwijzen van gebiedsontwikkelgebieden en maatwerkinpassingen zal CDA Leudal mee aan het roer staan om bedrijvigheid in het buitengebied in stand te houden en daar waar mogelijk en wenselijk aan de energiedoelen te voldoen, waarbij onze prioriteit uitdrukkelijk ligt op eerst de daken en dan kijken naar andere alternatieven.

Als we dan kijken naar bedrijvigheid in het buitengebied geeft de agrarische sector hier de grootste invulling aan. Behalve de diversiteit aan agrarische bedrijven is er ook een verschil in grootte van bedrijvigheid en dus impact op de omgeving. Daarom streven wij naar maatwerk, en hebben wij het college al eerder opgeroepen om met de agrarische ondernemers in gesprek te gaan. Wat speelt en bij deze ondernemers en wat zijn de toekomstplannen? Om zo ook te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.

CDA Leudal is er voor onze agrarische sector, met drie raadsleden met een agrarische achtergrond, is er een duidelijk signaal afgegeven dat wij als lokale partij ons sterk maken voor deze sector.

In de zomernota en ook nu in de begroting wordt het woord natuurinclusief vaak benoemd, wij zien dat de bereidheid om mee te denken naar natuurinclusieve landbouw groeit, echter zijn wij ook van mening dat diegene die dit moet invullen en onderhouden hier ook een reële vergoeding voor mag ontvangen. We waarderen het, dat het college aan de slag wil gaan met de afzet van organische reststromen, zoals schoon berm en slootmaaisel en blad uit bladkorven, rechtstreeks bij agrariërs als compost of bokashi. Dit ter verbetering van een gezonde bodem en een beter vochtvasthoudend vermogen.

Dan de toeristisch recreatieve sector, behalve de vele overnachtings- en horecagelegenheden biedt onze omgeving veel ruimte om te fietsen, wandelen, genieten van de natuur en tot rust te komen. Ook hier zien wij een diversiteit aan initiatieven ontstaan. Om een synergie te behouden in het buitengebied zijn er een drietal A-locaties aangewezen waar toeristisch recreatieve activiteiten zich kunnen ontwikkelen. In die gebieden willen wij ondernemers de ruimte geven.

Echter heeft de gemeente hier ook een essentiële rol in, denk hierbij bijv. aan het onderhoud van een goede infrastructuur, de gemeente moet zorgdragen voor veilige en kwalitatief goede wegen en aantrekkelijke rustpunten in het buitengebied, waar naast de lokale bevolking de recreant volop gebruik van kan maken.

Kortom het buitengebied is volop in beweging en samen moeten wij bouwen aan kwalitatief goede initiatieven in Leudal!

Verenigingen en gemeenschapshuizen

Onze samenleving kenmerkt zich door een rijk verenigingsleven. Elk dorp heeft zijn sportverenigingen, muziekgezelschappen, schutterijen, cultureel historische verenigingen en gemeenschapshuizen. Helaas zien wij ook de samenleving veranderen door invloeden van buitenaf en krijgen deze verenigingen en gemeenschapshuizen het steeds moeilijker.

Ook hier hebben wij als raad vorige week nog een motie over aangenomen om te kijken of wij deze verenigingen en gemeenschapshuizen tegemoet kunnen komen met de verduurzaming van de gebouwen om zo in elk geval in de nabije toekomst de energielasten te kunnen beperken.

CDA Leudal vindt het belangrijk dat iedereen kan deelnemen aan sociale activiteiten en zich verbonden voelt met de gemeenschap, dat eenieder zich 'Welkom voelt in ons midden'!

Daarom hebben wij uitdrukkelijk in het coalitieakkoord vermeld dat er een ontmoetingsplek moet zijn in elk van de 16 dorpen in onze gemeente. Een plek die gedragen wordt door de gemeenschap en waar iedereen welkom is.

Wonen

CDA Leudal vindt het belangrijk dat onze inwoners ook op hun oude dag kunnen genieten, in hun vertrouwde omgeving. Anderzijds zien we de behoefte van jongeren om ook te kunnen bouwen en wonen in hun eigen dorp. Daarom vindt CDA Leudal dat er in elke kern, ook de kleine kernen, gebouwd moet worden, om zo een doorstroom op gang te krijgen.

In het coalitieakkoord stellen wij dat er de komende jaren 750 huizen gebouwd gaan worden. Dit moet echter niet blijven bij woorden, maar daadkracht moet ingezet worden. We beseffen overigens dat dit geen gemakkelijke opgave zal zijn gezien recente rechtelijke uitspraken.

In de begroting spreken wij over een nieuw onderzoek m.b.t. wonen, wat wellicht tot nieuwe inzichten leidt, toch willen wij niet wachten met het ontwikkelen van bouwlocaties tot deze resultaten bekend zijn, maar verzoeken wij het college om actief in te zetten op de bouw in Leudal en de nieuwe inzichten, mede bepaald door de instroom van buitenaf, terloops mee te nemen.

Ook het doorlopen van procedures van mogelijkheden voor alternatieve, zoals woningsplitsing, pre-mantelzorgwoningen en inpassingen aan de kernranden van de dorpen kunnen wat betreft CDA Leudal versneld worden doorgevoerd, mits uiteraard passend in de omgeving en zonder belemmerende werking op bedrijven.

Veilig wegennet

De veiligheid van het wegennet binnen Leudal is een onderwerp dat al jaren de bijzondere aandacht heeft van de CDA-fractie. Via enquêtes hebben wij bijvoorbeeld opgehaald waar de verbeterpunten liggen qua onderhoud. Een slechte staat van onderhoud kan immers leiden tot verkeersonveilige situaties. De opgehaalde verbeterpunten overhandigen wij aan het college. U treft een motie aan om het college in stelling te brengen om dit achterstallig onderhoud aan te pakken.

Bij de aanleg van fietspaden vragen wij het college rekening te houden met adequate verlichting. Hier zijn binnen andere gemeentes mooie voorbeelden van. Dit kan inmiddels op energiezuinige wijze. Daarnaast vergroot een goede verlichting van een fietspad het gevoel van veiligheid enorm.

Ook het groenonderhoud laat wat betreft CDA Leudal te wensen over. Wij vernemen vele klachten m.b.t. nalatig groenonderhoud en laattijdig maaien van bermen op onoverzichtelijke plaatsen, zoals bij scholen. Wij vragen het college hier aandacht aan te schenken en voldoende middelen vrij te maken om kwalitatief groenonderhoud aan te leggen en te onderhouden.

Bij dit onderhoud behoort ook het onderhoud van duikers. Het belang van water tijdig kunnen vasthouden i.v.m. droogte en weg te laten vloeien bij overmatige wateroverlast kan alleen bij goed werkende duikers.

Afval

Een onderwerp wat de gemoederen binnen deze raad steevast bezighoudt, is het afvalbeleid. Het mag bekend zijn dat het CDA Leudal bij de vaststelling van het huidige beleid de nodige vraagtekens heeft geplaatst omdat er nog tal van onzekerheden aan te merken waren. De roep om een goede evaluatie wordt alleen maar sterker vanuit onze fractie. We zijn daarbij inmiddels ingehaald door de werkelijkheid. Het beter scheiden van afval zorgt voor veel minder aanbiedingen van containers en daarmee voor minder opbrengsten voor de gemeente. Het feit dat het college de CDA-motie aangaande de mogelijkheden voor het gratis aanleveren van luierafval voor jonge gezinnen naast zich neer heeft gelegd betreuren wij nog steeds. Jonge gezinnen worden op deze manier op nog meer kosten gejaagd. We geven de suggestie mee aan de portefeuillehouder om samen met Maasland tijdens de evaluatie een tegemoetkoming voor deze jonge gezinnen te implementeren. Te denken valt aan het verstrekken van een pasje voor bijvoorbeeld 1 gratis lediging per maand bij de brengvoorziening.

Duurzaamheid

Een zeer actueel thema is duurzaamheid. Veel burgers zetten zich hiervoor in denk maar eens aan zonnepanelen of warmtepompen. Niet alleen duurzaam voor onze omgeving maar met deze energieprijzen ook voor de portemonnee.

Als gemeente kunnen we hierbij niet achterblijven en is het 'goede voorbeeld geven' niet meer dan normaal volgens onze fractie. Daarom treft u een motie aan waarin we het college oproepen om in onze gemeentelijke straatverlichting en in onze gemeentelijke accommodaties over te gaan tot het vervangen van de verlichting door ledverlichting.

Samenvatting

Voorzitter u heeft uit onze bijdragen kunnen afleiden dat we het als fractie belangrijk vinden dat de bediening, inleving en communicatie richting onze ondernemers, zowel MKB als agrarisch beter en sneller kan en moet.

Vanuit het sociale domein vinden we het belangrijk dat de solidariteit en zelfredzaamheid wordt bevorderd.

Qua bevorderen van de duurzaamheid dienen we een motie in waarbij gemeentelijke verlichting versneld omgezet wordt naar ledverlichting.

Ook een motie om de veiligheid van ons wegennet te vergroten door het aanpakken van achterstallig onderhoud.

CDA-Leudal zet zich in voor een actieve en daadkrachtige gemeente die zich niet verschuilt achter onderzoeken, maar wil inzetten op pragmatisch acteren. Handen uit de mouwen dus, gericht op goede communicatie, actieve uitvoering en een gedegen evaluatie.

Kortom: Een gemeente waarbij iedereen kan meedoen, een gemeente die vooruitstrevend is en waarin iedereen zich welkom voelt in ons midden.